

Міністерство освіти і науки України  
Вінницький національний технічний університет

**Методичні вказівки  
до вивчення дисципліни  
“Етика та естетика”  
для студентів напряму підготовки 6.030601 –  
“Менеджмент” заочної форми навчання**

Вінниця  
ВНТУ  
2016

Рекомендовано до друку Методичною радою Вінницького національного технічного університету Міністерства науки та освіти України (протокол № 10 від 22.05.2014 р.)

Рецензенти:

**Л. А. Мацко**, кандидат філософських наук, доцент

**А. І. Теклюк**, кандидат філософських наук, доцент

Методичні вказівки до вивчення дисципліни “Етика та естетика” для студентів напряму підготовки “Менеджмент” заочної форми навчання / Уклад. М. Д. Прищак, Н. З. Грозна – Вінниця : ВНТУ, 2016. – 31 с.

Методичні вказівки передбачається використовувати при виконанні контрольних робіт, підготовці до здачі заліків студентами заочної форми навчання.

Методичні вказівки розроблені відповідно до програми дисципліни “Етика та естетика”.

## ЗМІСТ

|     |   |    |
|-----|---|----|
| 1   | Зміст курсу. . . . .  | 4  |
| 2   | Питання для самоперевірки. . . . .                              | 6  |
| 3   | Тестові завдання для самоконтролю. . . . .                      | 8  |
| 4   | Короткий термінологічний словник. . . . .                       | 13 |
| 5   | Список основної літератури. . . . .                             | 18 |
| 6   | Контрольні роботи. . . . .                                      | 20 |
| 6.1 | Рекомендації та вимоги до виконання контрольної роботи. . . . . | 20 |
| 6.2 | Варіанти контрольних робіт. . . . .                             | 21 |
| 6.3 | Список рекомендованої літератури. . . . .                       | 26 |
| 6.4 | Зразок титульного листа. . . . .                                | 30 |

## **1 Зміст курсу**

### ***Тема 1. Вступ до курсу “Етика та естетика”***

Етика та естетика як філософські науки. Завдання курсу “Етика та естетика”. Зміст категорії “калокагатія” в контексті гуманістичного світогляду.

Взаємозв’язок етики та естетики з іншими науками. Морально-естетичні цінності в сучасному світі.

### ***Тема 2. Предмет та завдання етики***

Етика як філософська наука про мораль та моральність. Поняття добра та зла як методологічних засад етики.

Категорії “етика”, “мораль”, “моральність” та їх взаємозв’язок. Загальнолюдське в моралі.

### ***Тема 3. Історичний розвиток етичної думки***

Основні підходи до проблеми виникнення моральності та моралі. Первісні форми регуляції людської поведінки. Передумови виникнення моралі. Мораль та інституційна регуляція людських відносин.

Етичні вчення стародавнього Сходу. Становлення етичних ідей в стародавній Греції. Філософсько-етичні концепції епохи стародавньої Греції. Вплив етичних ідей стародавньої Греції на подальший розвиток західної цивілізації та культури. Морально-етичні традиції християнства. Етика гуманістів епохи Відродження. Етика доби раціоналізму та Просвітництва. Етична думка кінця XIX – початку XXI ст. Розвиток етичної думки в Україні.

### ***Тема 4. Теоретичні проблеми етики. Онтологічні засади моральності***

Генеza моральності і моралі. Мораль і звичай. Мораль і право.

Структурно-функціональний аналіз моралі: сутність, структура, зміст, функції. Мораль як система ідеалів, цінностей, принципів, норм, правил. “Моральна свідомість”, “моральні якості”, “моральні відношення”, “моральна діяльність” – структурні елементи моралі. Моральна самосвідомість – совість, честь і гідність, розкаяння, поняття сорому.

Найвищі моральні цінності людини в категоріях етики: добро і зло, смисл життя, свобода і відповідальність, любов, щастя, співчуття, милосердя, честь, обов’язок, справедливість, патріотизм.

Мораль і духовність.

### ***Тема 5. Етика як практична філософія. Феноменологія моралі***

Моральна культура суспільства. Моральна культура особистості.

Мораль і політика. Мораль і економіка. Мораль і релігія. Моральні цінності сім'ї. Мораль і глобальні проблеми сучасності.

Екологічна етика. Біомедична етика. Професійна етика.

Етика і культура спілкування. Етика і етикет.

### ***Тема 6. Предмет естетики***

Естетика як філософська дисципліна. Предмет, завдання і функції естетики. Становлення перших естетичних уявлень. Становлення естетичних знань. Формування естетики як самостійної науки (О. Баумгартен). Історія української естетики в контексті національної культури.

Естетичне ставлення людини до світу як принцип естетичної діяльності. Творчий потенціал людської життєдіяльності.

Поняття і структура естетичної свідомості. Естетичне почуття. Естетичний смак. Естетичний ідеал. Естетична діяльність.

### ***Тема 7. Зміст і сутність основних категорій естетики***

Специфіка і статус основних естетичних категорій. Естетичні категорії в контексті історії естетики. Сутність категорії “естетичне”. Теоретичні моделі “естетичного”. “Естетичне” як цінність. Категорії “Гармонія”, “Міра”. Категорії “Прекрасне” і “Потворне”, категорії “Піднесене” і “Низьке”, “Трагічне” і “Жахливе”, “Комічне” і “Жалюгідне”.

Поліфонічність і взаємодія естетичних властивостей і якостей в житті і мистецтві.

Естетичне і етичне. Краса і духовність

### ***Тема 8. Естетика як метатеорія мистецтва***

Мистецтво в культурно-історичному просторі. Сутність і природа мистецтва. Мистецтво як специфічна форма відображення дійсності. Історичні закономірності розвитку мистецтва. Первісне мистецтво. Мистецтво Стародавнього Сходу. Мистецтво Відродження. Основні мистецькі напрями Нового часу. Мистецтво Модернізму і Постмодернізму. система мистецтв. Види та жанри мистецтва. Художній образ та форми художнього узагальнення в мистецтві. Стиль як естетико-мистецтвознавча категорія.

Художня творчість як специфічна діяльність. Місія художника.

Поліфункціональність мистецтва.

### ***Тема 9. Промислове мистецтво і технічна естетика***

Поняття промислового мистецтва, технічної естетики і дизайну. Промислове мистецтво в історичному розвитку. Проблема гармонії краси і користі.

## 2 Питання для самоперевірки

1. Етика як філософська наука.
2. Визначення категорій “етика”, “мораль”, “моральність”.  
Предмет етики.
3. Етика та етикет.
4. Мораль і право.
5. Мораль і звичай.
6. Виникнення моральності й моралі.
7. Головна ціль і проблеми моралі в Стародавній Греції.
8. Моральна концепція софістів.
9. Моральна концепція Демокріта.
10. Моральна концепція Сократа.
11. Моральна концепція Платона.
12. Етика задоволення (кіренаїки, Епікур).
13. Етика аскетизму (кініки, стоїки)
14. Етика скептицизму.
15. Етика Арістотеля.
16. Етика Середніх віків.
17. Етичні ідеї епохи Відродження.
18. Раціоналізми етики Нового часу.
19. Розум проти хаосу страстей в моральній концепції Р. Декарта.
20. Категоричний і гіпотетичний імператив в етиці І. Канта.
21. Поняття “природного стану” і “суспільного договору” в моральній концепції Т. Гоббса.
22. Етична концепція Ф. Ніцше.
23. Етика екзистенціалізму (Ж.-П. Сартра, А. Камю.)
24. Етика відповідальності. Моральна концепція А. Швейцера.
25. Комунікативна етика.
26. Структурно-функціональний аналіз моралі.
27. Любов як найвища цінність.
28. Види любові. Дружба.
29. Кохання і закоханість.
30. Морально-психологічні аспекти сімейних стосунків.
31. Добро та зло – центральні категорії етики.
32. Проблеми свободи та відповідальності.
33. Моральний прогрес.
34. Смысл життя.
35. Щастя як категорія моралі.
36. Життя і смерть.
37. Духовність і мораль.
38. Глобальні проблеми сучасності.

39. Екологічна етика.
40. Біомедична етика.
41. Професійна етика. Етика менеджменту.
42. Мораль і бізнес.
43. Мораль та політика.
44. Мораль і релігія.
45. Моральні аспекти становлення української держави. Патріотизм.
46. Естетика як філософська дисципліна.
47. Становлення перших естетичних уявлень.
48. Становлення естетичних знань.
49. Поняття “калокагатія”: співвідношення між етичним та естетичним.
50. Естетика як самостійна наука. О. Г. Баумгартен.
51. Естетична діяльність.
52. Структура естетичної свідомості.
53. Основні категорії естетики.
54. “Прекрасне” (“краса”) як базова категорія естетики.
55. Категорія “естетичне”.
56. Категорії “гармонія” та “міра”.
57. Категорії “піднесене”, “героїчне”.
58. Естетичний зміст категорій “трагічне” і “комічне”.
59. Естетика як філософія мистецтва.
60. Функції мистецтва.
61. Видова специфіка мистецтва.
62. Еволюція художніх напрямів.
63. Художня творчість як об’єкт естетичного аналізу.
64. Поняття промислового мистецтва, технічної естетики і дизайну.
65. Проблеми етичного та естетичного виховання молоді в сучасних умовах.

### 3 Тестові завдання для самоконтролю

1. Термін “етика” вперше застосували у:
  - а) Стародавньому Римі;
  - б) Стародавньому Китаї;
  - в) Давній Греції;
  - г) Київській Русі.
2. Етика – це наука про ...
  - а) спілкування;
  - б) душу;
  - г) поведінку;
  - д) добро та зло.
3. Етика Стародавньої Греції акцентує увагу проблемі:
  - а) роду;
  - б) природи;
  - в) людини;
  - г) калокагатії.
4. Головною метою етики Стародавньої Греції є:
  - а) евдемонія;
  - б) калокагатія;
  - в) катарсис;
  - г) атараксія.
5. Хто є автором слів “людина є міра всіх речей”?
  - а) Протагор;
  - б) Сократ;
  - в) Епікур;
  - г) Сенека.
6. Гарний стан духу Демокріт визначав як:
  - а) атараксію;
  - б) катарсис;
  - в) евтюмію;
  - г) евдемонію.
7. Він був першим, хто обрав предметом свого розгляду моральне буття людини.
  - а) Сократ;
  - б) Епікур;
  - в) Сенека;
  - г) Августин Блаженний.
8. Хто стверджував, що “мораль – це знання”?
  - а) Сократ;
  - б) Сенека;
  - в) Епікур;
  - г) Августин Блаженний.

9. Хто вважав, що основою розуміння етичних принципів є “пізнання себе самого”?
- а) Протагор;
  - б) Горгій;
  - в) Сократ;
  - г) Хома Аквінський.
10. Основу його етики складають вчення про ідеї:
- а) Сократ;
  - б) Платон;
  - в) Арістотель;
  - г) Епікур.
11. Про який “єдиний місток”, що відкриває шлях людині в ідеальний світ говорить Платон?
- а) віра;
  - б) діяльність;
  - в) розумна душа;
  - г) почуття.
12. Хто розподілив усі добродетності на діаноетичні і етичні?
- а) Демокріт;
  - б) Платон;
  - в) Арістотель;
  - г) Хома Аквінський.
13. Хто першим увів етику як самостійну дисципліну у систему науково-філософського знання?
- а) Демокріт;
  - б) софісти;
  - в) Сократ;
  - г) Арістотель.
14. Принцип “золотої середини” є складовою етичного вчення:
- а) Демокріта;
  - в) Епікура;
  - г) Арістотеля;
  - д) Піррона.
15. Хто автор трактату “Нікомахова етика”?
- а) Протагор;
  - б) Платон;
  - в) Арістотель;
  - г) Сенека.
16. Хто вважається засновником етичної школи кіренаїків?
- а) Антисфен;
  - б) Епікур;
  - в) Сенека;
  - г) Діоген

17. Що кіренаїки вважали найвищою цінністю?
- а) духовні задоволення;
  - б) атараксію;
  - в) тілесні задоволення;
  - г) пізнання добродійностей.
18. Ідея необхідності досягнення людиною стану “атараксії” належить:
- а) Платону;
  - б) Епікуру;
  - в) Августину Блаженному;
  - г) Сенеці.
19. Кого в Стародавній Греції називали собаками?
- а) кіренаїків;
  - б) скептиків;
  - в) кініків;
  - г) епікурійців.
20. Про необхідність досягнення індивідом стану “апатії” наголошували:
- а) кініки;
  - б) епікурійці;
  - в) стоїки;
  - г) скептики.
21. Його етика – етика пасивного героїзму.
- а) Горгій;
  - б) Сократ;
  - в) Сенека;
  - г) Епікур.
22. Представники якої етичної школи називали себе “шукаючими”?
- а) епікурійці;
  - б) скептики;
  - в) стоїки;
  - г) кіренаїки.
23. Раціоналістична етика Нового часу сутністю моралі та людини в цілому визначає:
- а) волю;
  - б) розум;
  - в) почуття;
  - г) безсвідому сферу;
24. Природний стан людини полягає в тому, що “людина має право на всі речі”. Ця ідея є основою філософсько-етичної концепції:
- а) Канта;
  - б) Ніцше;
  - в) Маркса;
  - г) Гоббса;

25. “Благоговіння перед життям” – базовий принцип етики:
- а) Арістотеля;
  - б) Канта;
  - в) Камю;
  - г) Швейцера;
26. Сутністю людського буття А. Камю визначає:
- а) релігійні цінності;
  - б) розум;
  - в) почуття абсурду;
  - г) любов.
27. Основними категоріями етики є:
- а) краса і прекрасне;
  - б) піднесене і величне;
  - в) добро і зло;
  - г) мораль і моральність.
28. Як етична категорія добро виражає:
- а) насолоду, користь, земне щастя;
  - б) те, що сприяє позитивному утвердженню людини в людському способі буття;
  - в) відсутність зла;
  - г) благо.
29. Етична категорія для позначення почуття морального осуду людиною своїх дій, мотивів і моральних якостей, має назву:
- а) сором;
  - б) гідність;
  - в) самоповага;
  - г) самооцінка.
30. Теорія моральних цінностей має назву:
- а) аксіологія;
  - б) праксеологія;
  - в) онтологія;
  - г) гносеологія.
31. Предметом естетики є:
- а) ставлення до дійсності, в якому на перший план виходить протиставлення добра та зла;
  - б) ставлення до дійсності, в якому на перше місце виходить переживання краси, гармонії та виразності в їх образному втіленні;
  - в) сфера людської практики як дійсності, заснованої на виборі;
  - г) гармонія доброго і прекрасного.
32. Хто є автором теорії очищення та поняття “катарсис”:
- а) Платон;
  - б) Сократ;
  - в) Піфагор;
  - г) Арістотель.

33. Грецьке поняття “калокагатія”, що відображало античний ідеал гармонії фізичного і духовного в людині, означало:
- а) прекрасне;
  - б) піднесене;
  - в) добре і прекрасне водночас;
  - г) моральне і піднесене водночас.
34. Термін “естетика” для позначення суті явищ, пов’язаних із прекрасним, вперше запропонував:
- а) Арістотель;
  - б) Баумгартен;
  - в) Кант;
  - г) Піфагор.
35. Емпіричною базою естетики вважають:
- а) психологію;
  - б) соціологію;
  - в) мистецтвознавство;
  - г) літературу.
36. Структурними елементами естетичної свідомості є:
- а) калокагатія;
  - б) естетичний смак;
  - в) естетичне несвідоме;
  - г) катарсис.
37. Вихідними категоріями естетики є:
- а) піднесене і величне;
  - б) трагічне і комічне;
  - в) добро і краса;
  - г) краса і прекрасне.
38. До категорій естетики відносяться:
- а) комічне;
  - б) розумне;
  - в) інтуїтивне;
  - г) моральне.
39. До сфери промислового мистецтва належить:
- а) праця сантехніка;
  - б) моделювання одягу;
  - в) педагогічна діяльність;
  - г) літературна діяльність.
40. Найважливішою проблемою духовного життя людей в умовах сучасного прогресу науки і техніки є:
- а) винайдення доцільних форм введення етичної та естетичної складових у науково-технічну діяльність;
  - б) вирішення екологічної проблеми;
  - в) інформатизація суспільства;
  - г) комп’ютеризація всіх ділянок гуманітарного знання.

#### 4 Коткий термінологічний словник

**Аскетизм (asceticism)** – філософсько-етичне вчення, в основі якого відрікання від життєвих благ, утримання, самообмеження.

**Атараксія (ataraxia)** (від грецьк. – ataraxia – спокій) – поняття давньогрецької етики, душевний спокій, незворушності як вищої цінності; розвинуте Демокритом, Епікуром, представниками стоїцизму, скептицизму.

**Благо (good)** – все, що має для людини позитивне значення.

**Відповідальність (responsibility)** – категорія, яка виражає свідоме ставлення особи до вимог суспільної необхідності, обов'язків, соціальних завдань, норм і цінностей.

**Гармонія (harmony)** (від. грец. гармонія – згода) – тип відношень, для яких характерно: симетрія, співрозмірність, ритмічність, взаємодоповнення, що відповідають естетичним критеріям досконалості.

**Гедонізм (hedonism)** (від грецьк. hedone – насолода) – філософсько-етичне вчення, за яким насолода є найвищим благом, метою життя. В античній філософії це вчення розвивали Арістип, Епікур.

**Героїчне (heroic)** – етико-естетична категорія на означення моральної цінності вчинків, дій окремої особи чи суспільства в цілому, які вимагають особливої віддачі моральних, інтелектуальних, фізичних зусиль, мужності, відваги, самопожертви.

**Гідність (dignity)** – особливе моральне ставлення людини до себе, що виявляється в усвідомленні своєї самоцінності й моральної рівності з іншими людьми.

**Діловий етикет (business etiquette)** – норми, які регулюють стиль роботи, манеру поведінки, спілкування при вирішенні ділових проблем.

**Дизайн (design)** – різновид художньо-технічної діяльності, що формує предметне середовище (предмети, інтер'єри, графічні комплекси) з урахуванням їх корисності, зручності й краси.

**Добро (good)** – категорія етики, якою позитивно оцінюють певну поведінку, явища чи події. Протистоїть злу, поганому, руйнівному, негативному початку.

**Довіра (trust)** – морально-психологічна категорія, яка виявляє ставлення до дій іншої особи і до неї самої; ґрунтується на переконаності, що діє ця особа правильно, що їй притаманні сумлінність і чесність.

**Евдемонізм (eudemonism)** (від грецьк. eudaimonia – щастя) – етичний напрямок в давньогрецькій культурі, який вважає щастя, блаженство найвищою цінністю людського життя.

**Евтюмія (evtyumiya)** ( від. грецьк. – гарний настрій, достаток, радість) – Демокрит вважав метою життя перебування в милостивому, “хорошому настрої – евтюмії”.

**Егоїзм (selfishness)** – морально-психологічна риса особи, яка полягає в надмірній зосередженості на своєму “я”, замкненості у вузькому світі своєї індивідуальності.

**Економічна етика (economical ethics)** – розділ науки, визначає методи і форми досягнення етично виправданих економічних цілей.

**Емпатія (empathion)** – вміння проникнути в переживання іншої людини, вміння співпереживати, співчувати.

**Епікуреїзм (epikureism)** – етичне вчення, засновник якого був давньогрецький філософ Епікур. Головна ідея Е. – розумне прагнення людини до щастя через насолоду.

**Естетика (aesthetics)** – (від. грец. aisthetikos – здатний відчувати, те що має відношення до чуттєвого сприйняття) – наука про розвиток чуттєвої культури людини за критеріями прекрасного і потворного. Складовими Е. є: а) естетичне як ціннісне ставлення людини до дійсності; б) художня діяльність людини.

**Естетичне (aesthetic)** – естетична категорія, яка означає досконалість, довершеність, ідеал краси певної естетичної системи; специфічно духовне, чуттєве ставлення людини до навколишнього світу.

**Етика (ethics)** (з грецьк. ethos – нрав, звичай, характер) – система знань (наука) про мораль та моральність, їх сутність та історію розвитку, їх роль та місце в житті людини. Е. – система знань про добро та зло, їх актуалізацію в житті людини.

**Етика бізнесу (business ethics)** – правила, норми, що регулюють відношення суб’єктів бізнесу.

**Етика ділових відносин (ethics of the business relations)** – система знань про моральні аспекти ділових відносин.

**Етикет (etiquette)** (з франц. etiquette – встановлений порядок і форми обходження при дворах) – сукупність правил поведінки, які регулюють зовнішні прояви людських стосунків (ставлення до інших, форми звертання, манери, стиль одягу тощо). Це складова зовнішньої культури окремої людини і суспільства в цілому. Е. є певною формою церемоніалу, це мова символів.

**Звичай (custom)** – це основна форма регулювання поведінки, правила поведінки, які склалися внаслідок їх практичного застосування протягом тривалого часу серед людей і уособлювали собою підсумок історичного досвіду.

**Зло (evil)** – щось погане, протилежне добру; все, що викликає в нас незадоволення, огиду, або взагалі оцінюється нами негативно і протиставляється благу.

**Живопис (painting)** – вид образотворчого мистецтва, специфіка якого полягає у створенні за допомогою фарб, нанесених на тверду основу, образів дійсності, простору, часу.

**Калокагатія (kalocagatia)** (від гр. klokaqathia – kalos – прекрасний і agathos – добрий) – термін культури античності, який визначає гармонію зовнішнього і внутрішнього в людині. К. – головний принцип і умова краси і моральності людини. В античні часи калокагатія була ідеалом виховання, поєднанням благородства, багатства і краси фізичних і духовних здібностей.

**Катарсис (catharsis)** (з грецьк. – підняття, очищення, оздоровлення) – поняття, що вживалося в давньогрецькій філософії для позначення процесу та результату очищувального та облагороджувального впливів на людину різних факторів.

**Кініки (kiniks)** – представники школи античної етики, основною ідеєю якої було досягнення щастя через нехтування суспільними нормами, відмову від багатства, слави, усіх чуттєвих задоволень, досягнення незалежності і внутрішньої свободи особистості.

**Кіренаїки (cyrenaica)** – представники школи античної етики, які відкидали мораль як відчужену надіндивідуальну силу і вищою етичною цінністю вважали саме життя людини в позитивних чуттєвих проявах. Моральні норми повинні підкорятися людським потребам в задоволенні. Головна ціль кіренаїків – це свобода, самоствердження конкретної людини.

**Комічне (comic)** – одна з основних категорій естетики, характеризується як результат контрасту, розладу, протистояння прекрасного і потворного, комічного і трагічного тощо.

**Кохання (love)** – почуття глибокої сердечної прихильності до особи іншої статі.

**Краса (beauty)** – в загальному випадку є характеристика персони, місця, об'єкта чи ідеї, що приносить відчуття приємності, яка відповідає задоволенню. К. є невід'ємною складовою сприйняття світу людиною.

**Любов (love)** – почуття, властиве людині, глибока прихильність до іншої людини або об'єкта, почуття глибокої симпатії.

**Мистецтво (art)** – духовне освоєння дійсності людиною, що ставить за мету реформувати оточуючий світ і себе за законами краси.

**Мораль (moral)** (з лат. moris – норів, звичай, характер) – теоретична сукупність поглядів на мораль та моральність, моральнісні відношення, якості, діяльність людини; це моральні принципи, норми і правила поведінки. М. визначає цінності людини, регулює її поведінку з точки зору принципового протиставлення добра та зла.

**Моральна культура (moral culture)** – частина існуючої в суспільстві культури, зміст якої включає вироблене віками загальнолюдське уявлення про добро, сумління, обов'язок і відповідну їм поведінку.

**Моральний ідеал (moral ideal)** – найдосконаліший, безумовний, універсальний зразок високоморальної особистості, яка володіє всіма

відомими добродіями, кожна з яких максимально досконала.

**Морально-психологічний клімат** (*moral and psychological climate*) – стійкий емоційно-моральний стан соціальної групи (колективу), що визначає настрій людей, їхнє ставлення один до одного, суспільну думку щодо найважливіших матеріальних і духовних цінностей.

**Моральність** (*morality*) – поведінка, вчинки, якості, відношення, діяльність людини як результат безпосередньої реалізації моральних ідей, цінностей, принципів, норм і правил поведінки.

**Піднесене** (*sublime*) – категорія естетики, що характеризує естетичну цінність предметів та явищ, що мають велику позитивну значимість, приховують у собі великі потенційні сили.

**Потворне** (*monstrous*) – категорія естетики, протилежна прекрасному, вражає негативну естетичну цінність.

**Прекрасне** (*beautiful*) – категорія естетики, що характеризує явища з точки зору спів пропорційності, симетрії, бездоганності та надає їм найвищої естетичної цінності.

**Професійна етика** (*professional ethics*) – сукупність моральних норм, які визначають відношення людини до своєї професії і регулюють відношення людей в трудовій сфері.

**Риторика** (*art of the public-speaking*) – теорія ораторського мистецтва.

**Свобода** (*freedom*) – можливість чинити вибір відповідно до своїх бажань, інтересів і цілей на основі знання об'єктивної дійсності.

**Скептицизм** (*scepticism*) (з грецьк. – помічати, розглядати, досліджувати) – в етиці: 1) сумніви у вірогідності моральних істин; 2) античний філософський напрям, школа, представники якої не допускали можливості вірогідного знання про моральні істини та раціонального обґрунтування норм поведінки.

**Службовий етикет** (*official etiquette*) – сукупність найдоцільніших правил поведінки там, де відбувається професійна діяльність (на виробництві, в будь-якій організації).

**Смак естетичний** (*taste aesthetic*) – здібність особи до розрізнення, розуміння та оцінювання естетичних явищ у різних сферах життя та мистецтва. Формування С. є завданням естетичного виховання.

**Смисл життя** (*meaning of life*) – морально-світоглядне уявлення людини, за яким вона зіставляє себе і свої вчинки з найвищими цінностями, ідеалом, виправдовується перед собою та іншими.

**Совість** (*сумління*) (*conscience*) – вияв моральної самосвідомості особистості, її здатність здійснювати моральний самоконтроль, самостійно формулювати для себе моральні обов'язки, вимагати від себе їх виконання і здійснювати оцінювання своїх вчинків.

**Софісти** (*sophist*) (з грецьк. – знавець, мудрець) – у Давній Греції ті, хто за плату навчав філософії, політики, права, етики, мистецтва вести

полеміку, спір зі своїми ідейними супротивниками. Значення творчого доробку софістів полягало у тому, що вони раціоналізували погляди на природу, суспільство, право, мораль, форми та норми людського спілкування, місце та роль людини у світі. Оголошення людини мірою всіх речей було основоположним принципом цього античного просвітницького руху.

**Спілкування (*communication*)** – взаємодія людей, яка полягає в обміні інформацією, діями та встановленні взаєморозуміння.

**Стоїцизм (*stoicism*)** (від “стої” – портик в Афінах, де збиралися стоїки) – античний етичний напрям, завданням якого була розробка міцної та розумної основи морального життя, яку стоїки вбачали у подоланні пристрастей, “силі духу”, що виявляються в наслідуванні своєї долі. Вища норма поведінки – стійкість, твердість у життєвих негодах, апатія життя згідно з розумом.

**Технічна естетика (*technical aesthetics*)** – наукова дисципліна, яка вивчає закономірності формування та розвитку гармонійного середовища (предметного), предметних умов діяльності людини у всіх сферах життя.

**Трагічне (*tragic*)** – естетична категорія, яка поєднує уявлення про гідність людини зі співчуттям до її страждань, викликаних фатальними обставинами чи соціальними умовами.

**Цінності (*values*)** – об’єкти, явища та їх властивості, абстрактні ідеї, які втілюють у собі узагальнені ідеали, виступаючи завдяки цьому еталоном належного.

**Чесць (*honor*)** – позитивна моральна якість, пов’язана з уявленням про моральну значущість людини як представника людської спільноти або певної громади чи професії.

**Щастя (*happiness*)** – стан найвищого внутрішнього вдоволення людини умовами свого буття, повнотою і осмисленістю життя, реалізацією свого людського призначення.

## 5 Список основної літератури

1. Блощинська В. А. Етика: практикум : навч. посібник / Блощинська В. А. – К. : Центр навч. літератури, 2005. – 248 с.
2. Борев Ю. Б. Эстетика : учебник / Борев Ю. Б. – М. : Высшая школа, 2002. – 515 с.
3. Бродецкий О. Е. Етика й естетика : навч.-метод. посібник / Бродецкий О. Е. – Чернівці : Рута, 2005. – 72 с.
4. Гусейнов А. А. Этика : учебн. пособие / А. А. Гусейнов, Р. Г. Апресян. – М. : Гардарики, 2002. – 472 с.
5. Гусейнов А. Краткая история этики / А. Гусейнов, Г. Иррлитц. – М. : Мысль, 1987. – 589 с.
6. Естетика : підручник / [Левчук Л. Т., Панченко В. І., Оніщенко О. І., Кучерюк Д. Ю.]. – К. : Вища школа, 2006. – 431 с.
7. Эстетика : учебн. пособие / под ред. проф. В. А. Лозового. – Сумы : Изд. “Университетская книга”, 1999. – 302 с.
8. Етика. Естетика. Практикум : навч. посібник / уклад. : Сухова Н. М., Мокляк Л. І., Козаков В. М. та ін. – К. : Книжкове вид-во НАУ, 2005. – 72 с.
9. Етика : навч. посібник / Аболіна Т. Г., Єфименко В. В., Лінчук О. М. та ін. – К., 1992. – 328 с.
10. Етика : навч. посібник / Лозовий В. О., Панов М. І., Стасевська О. А. та ін. – К. : Юрінком Інтер, 2004. – 223 с.
11. Этика : учебник / под. общ. ред. А. А. Гусейнова и Е. Л. Дубко. – М. : Гардарики, 1999. – 496 с.
12. Этика : учебн. пособие / Мишаткина Т. В., Бражникова З. В., Мушинский Н. В. и др. – Минск : Новое знание, 2002. – 494 с.
13. Ірдиненко К. О. Етика і естетика : курс лекцій / Ірдиненко К. О. – Луганськ : Альма-матер, 2004. – 51 с.
14. Зеленкова И. Л. Этика : учебн. пособие / И. Л. Зеленкова, Е. В. Беляева. – Минск : НТООО “ТетраСименс”, 2001. – 320 с.
15. Золотухина-Аболина Е. В. Современная этика: истоки и проблемы : учебник / Золотухина-Аболина Е. В. – Ростов н/Д : изд. центр “МарТ”, 1998. – 448 с.
16. Иванов В. Г. История этики древнего мира / Иванов В. Г. – Л. : ЛГУ, 1980. – 224 с.
17. Иванов В. Г. История этики средних веков / Иванов В. Г. – Л. : ЛГУ, 1984. – 278 с.
18. Канке В. А. Современная этика : учебник / Канке В. А. – Москва : Изд. “Омега-Л”, 2008. – 400 с.

19. Кривцун О. А. Естетика : навч. посібник / Кривцун О. А. – М. : аспект Прес, 1998. – 430 с.
20. Левчук Л. Т. Основи естетики : навч. посібник / Л. Т. Левчук, О. І. Оніщенко. – К. : Вища школа, 2006. – 271 с.
21. Лосев А. Ф. Естетика Возрождения / Лосев А. Ф. – М. : Мысль, 1978. – 624 с.
22. Малахов В. Г. Етика : навч. посібник / Малахов В. Г. – К. : Либідь, 2000. – 304 с.
23. Мовчан В. С. Етика : курс лекцій : навч. посібник / Мовчан В. С. – К. : Знання, 2007. – 483 с.
24. Нападиста В. Г. Історія етики в Україні (друга половина ХІХ – початок ХХ ст.) : навч. посібник / Нападиста В. Г. – К. : Либідь, 2004. – 239 с.
25. Некрасов М. И. Этика : учебн. пособие / Некрасов М. И. – Харьков : Одиссей, 2003. – 400 с.
26. Петрушенко В. Л. Етика та естетика : навч. посібник / [Петрушенко В. Л., Савельєв В. П., Сурмай І. М. та ін.]. – Львів : Новий світ, 2008. – 304 с.
27. Попов Л. А. Этика : курс лекций / Попов Л. А. – М. : Центр, 1998. – 160 с.
28. Пустовит А. В. Этика и эстетика: Наследие Запада. История красоты и добра : учебн. пособие / Пустовит А. В. – К. : МАУП, 2006. – 680 с.
29. Семенюк К. С. Етика і естетика : навч. посібник для дистанційного навчання / Семенюк К. С. – К. : Університет “Україна”, 2007. – 193 с.
30. Сморг Л. О. Естетика : навч. посібник / Сморг Л. О. – К. : Кондор, 2005. – 334 с.
31. Тофтул М. Г. Етика : навч. посібник / Тофтул М. Г. – К. : Академия, 2005. – 414 с.

## **6 Контрольні роботи**

### ***6.1 Рекомендації та вимоги до виконання контрольної роботи***

1. Згідно з навчальним планом студенти виконують одну контрольну роботу.
2. Робота пишеться державною мовою, подається в письмовому або друкованому варіанті (формат А4, шрифт 14 пт, півтора інтервали між рядками).
3. Варіант контрольної роботи вибирається за порядковим номером прізвища студента в алфавітному списку, зафіксованому в журналі групи. Якщо в групі понад 30 студентів, то студентів, прізвище якого, приміром, значиться під номером 31, слід виконувати контрольну роботу варіанта 1, під номером 32 – варіанта 2 і т. д.
4. Вимоги до відповіді:
  - а) відповідність темі;
  - б) науковий характер (наявність посилань на літературу, якою Ви користувались);
  - в) виявлення свого ставлення до теми;
  - г) обґрунтованість та аргументованість своєї точки зору (в тому числі конкретними прикладами).
5. В контрольній роботі мають бути розкриті всі 3 питання.
6. Обсяг контрольної роботи – близько 24-х сторінок письмового (7–9 сторінок на кожне питання) або близько 20-и сторінок друкованого тексту формату А4 (5–7 сторінок на кожне питання).
7. В контрольній роботі має бути перелік питань (план з пунктами, що розкривають кожне питання) та список літератури або посилання на електронні джерела, а також титульний лист (див. Зразок титульного листа).
8. Список рекомендованої літератури до питань 1 та 2 в розділі “Список рекомендованої літератури до питань з етики”, список рекомендованої літератури до питання 3 в розділі “Список рекомендованої літератури до питань з естетики”.
9. Список літературних джерел складається окремо до кожного питання і розміщується після викладення відповідного питання.
10. Контрольну роботу потрібно оформляти в такій послідовності: титульна сторінка; друга сторінка – план, який складається із основних трьох питань, до кожного із яких додаються 3–4 підпункти плану, в яких розкривається зміст кожного питання; далі – основна частина, в якій кожний підпункт виділяється в тексті контрольної роботи; після кожного питання – висновки; в кінці контрольної роботи – список використаної літератури, включаючи електронні джерела.

11. Робота має бути зареєстрована в деканаті вашого факультету та на кафедрі ФГН (секція ГН) (ауд. 2360).
12. Термін подання контрольної роботи встановлюється згідно з графіком навчального процесу, але не пізніше як за 10 днів до початку сесії (дня складання заліку). Контрольні, здані пізніше визначеного терміну приймаються і перевіряються в десятиденний термін і студент складає залік в день, визначений для ліквідації заборгованості.  
Якщо контрольна робота повторює вже здану, вона не зараховується.
14. Якщо контрольна робота не зарахована, Ви зможете її отримати на кафедрі ФГН (секція ГН) для доопрацювання.

## **6.2 Варіанти контрольних робіт**

### **Варіант № 1**

1. Етика як філософська дисципліна.
  2. Проблеми моралі на рубежі ХХІ століття.
  3. Феномен та поняття естетичного.
- Література:** 1) [6; 8; 10; 12; 14; 16; 22; 24; 26; 29; 30; 33]  
2) [2; 12; 14; 17; 24; 29; 30]  
3) [1; 2; 3; 4; 5; 7; 9; 14; 18]

### **Варіант № 2**

1. Виникнення моральності й моралі.
  2. Проблеми морального прогресу.
  3. Естетика як філософська дисципліна.
- Література:** 1) [1; 12; 14; 16; 18; 22; 24; 29; 33]  
2) [16; 17; 24; 29; 33]  
3) [1; 2; 3; 4; 5; 7; 8; 9; 14; 15; 18]

### **Варіант № 3**

1. Етичні вчення давніх цивілізацій Сходу.
  2. Етичні проблеми екології.
  3. Естетичне освоєння дійсності.
- Література:** 1) [6; 14; 16; 19; 24; 33]  
2) [2; 12; 14; 21; 22; 24; 30; 33]  
3) [1; 4; 5; 7; 18]

### **Варіант № 4**

1. Головна ціль і проблеми моралі в Стародавній Греції.
  2. Етичні проблеми політики.
  3. Естетичні концепції античного світу.
- Література:** 1) [7; 12; 13; 14; 15; 17; 19; 24; 30; 33]  
2) [10; 11; 12; 13; 21; 29]  
3) [3; 4; 5; 8; 14]

### **Варіант № 5**

1. Моральна концепція софістів.
2. Етичні проблеми бізнесу.
3. Естетика Арістотеля.

**Література:** 1) [7; 12; 14; 16; 19; 24; 30; 33]  
2) [10; 12; 21; 24; 32; 33]  
3) [3; 4; 5; 8; 14]

#### **Варіант № 6**

1. Моральна концепція Сократа
2. Моральні цінності людини.
3. Естетика західного Середньовіччя.

**Література:** 1) [6; 7; 12; 14; 16; 19; 24; 30; 33]  
2) [6; 10; 14; 21; 22; 24]  
3) [3; 4; 5; 8; 14]

#### **Варіант № 7**

1. Етичні ідеї в філософії Платона.
2. Сутність “золотого правила” моральності.
3. Характер естетики доби Відродження.

**Література:** 1) [7; 12; 16; 19; 24; 30; 33]  
2) [12; 24; 30; 33]  
3) [3; 4; 5; 12; 14]

#### **Варіант № 8**

1. Етика задоволення в Стародавній Греції.
2. Найвищі моральні цінності людини в категоріях етики: добро і зло.
3. Теоретичні проблеми естетики Нового часу.

**Література:** 1) [6; 7; 12; 16; 19; 24; 30; 33]  
2) [6; 14; 17; 29; 31]  
3) [3; 4; 5; 8; 14]

#### **Варіант № 9**

1. Етика аскетизму в Стародавній Греції.
2. Структурно-функціональний аналіз моралі.
3. Вплив О. Баумгартена на розвиток естетичної думки.

**Література:** 1) [7; 12; 16; 19; 30; 33]  
2) [6; 12; 14; 16; 22; 24; 29]  
3) [3; 4; 5; 8]

#### **Варіант № 10**

1. Моральна концепція стоїків.
2. Найвищі моральні цінності людини в категоріях етики: совість – центральний чинник моральності.
3. Естетика в духовному житті України (історичний аналіз).

**Література:** 1) [7; 12; 16; 19; 24; 30; 33]  
2) [2; 6; 12; 14; 22; 24; 29; 30; 33]  
3) [3; 4; 5]

### **Варіант № 11**

1. Проблема свободи і щастя в етиці Епікура та стоїків.
2. Етичні проблеми віртуальної реальності.
3. Сучасна естетична думка.

**Література:** 1) [6; 7; 12; 16; 19; 24; 30; 33]

2) [14; 21]

3) [3; 4; 5]

### **Варіант № 12**

1. Етика Арістотеля.
2. Найвищі моральні цінності людини в категоріях етики: смисл життя і щастя.
3. Поняття “калокагатія”: співвідношення між етичним та естетичним.

**Література:** 1) [7; 12; 13; 14; 16; 19; 21; 24; 30; 33]

2) [10; 12; 14; 16; 22; 24; 29; 36]

3) [3; 4; 5]

### **Варіант № 13**

1. Проблема божественного зумовлення і свободи волі людини в етиці Середніх віків.
2. Етика спілкування.
3. Структура естетичної свідомості.

**Література:** 1) [7; 12; 13; 14; 16; 17; 20; 21; 24; 30]

2) [10; 14; 22; 22; 36]

3) [3; 5; 7; 8]

### **Варіант № 14**

1. Любов як основа моральності в християнській етиці.
2. Етичні проблеми національних відносин.
3. Естетичне почуття.

**Література:** 1) [6; 7; 12; 14; 16; 20; 24; 30; 33]

2) [10; 16; 22]

3) [3; 5; 8; 18]

### **Варіант № 15**

1. Етика гуманістів доби Відродження.
2. Моральні засади сім'ї та шлюбу.
3. Естетичний смак.

**Література:** 1) [12; 14; 17; 24; 30; 33]

2) [2; 5; 8; 10; 14; 15]

3) [3; 5; 17]

### **Варіант № 16**

1. Раціоналізми етики Нового часу.
2. Найвищі моральні цінності людини в категоріях етики: закоханість, кохання, любов – історичні та сучасні погляди.
3. Естетичний ідеал.

- Література:** 1) [6; 7; 12; 13; 14; 16; 17; 21; 24; 30; 33]  
2) [2; 5; 10; 14; 30]  
3) [3; 5; 8]

**Варіант № 17**

1. Поняття “природного стану” і “суспільного договору” в моральній концепції Т. Гоббса.
2. Любов як найвища цінність.
3. Становлення категорії прекрасного в історії естетичної думки.

- Література:** 1) [7; 24; 30; 33]  
2) [2; 5; 10; 14; 17; 24; 30; 34; 35]  
3) [3; 4; 5; 7; 8; 15; 18]

**Варіант № 18**

1. Розум проти хаосу пристрастей в моральній концепції Р. Декарта.
2. Етичні проблеми генної інженерії та клонування.
3. Категорії трагічне і комічне.

- Література:** 1) [7; 30; 33]  
2) [14; 21; 24]  
3) [1; 3; 4; 5; 7; 8; 15; 18]

**Варіант № 19**

1. Етика І. Канта.
2. Честь та гідність як форми моральної самосвідомості.
3. Поняття дизайну і технічної естетики.

- Література:** 1) [6; 7; 12; 16; 21; 24; 30; 33]  
2) [12; 14; 22; 24; 30; 33]  
3) [4; 15]

**Варіант № 20**

1. Категоричний та гіпотетичний імператив І. Канта.
2. Евтаназія як моральна проблема.
3. Мистецтво як естетичне явище.

- Література:** 1) [6; 7; 21; 24; 30; 33]  
2) [3; 6; 8; 13; 14; 22]  
3) [1; 3; 5; 7; 15; 17]

**Варіант № 21**

1. Етика Г. Гегеля.
2. Смысл життя і ставлення до смерті: моральні аспекти.
3. Естетика як філософія мистецтва.

- Література:** 1) [7; 12; 14; 16; 30; 33]  
2) [14; 16; 21; 22]  
3) [1; 3; 5; 15; 18]

**Варіант № 22**

1. Евдемоністична етика Л. Фейєрбаха.
2. Щастя як категорія моралі.

3. Розвиток мистецтва і формування його видової структури.

**Література:** 1) [7; 16; 24; 30; 33]

2) [2; 10; 12; 14; 17; 22; 24; 29; 30; 33]

3) [1; 3; 4; 5; 15]

#### **Варіант № 23**

1. Етика “філософії життя”.

2. Смысл життя: філософсько-етична проблема.

3. Еволюція художніх стилів і напрямів.

**Література:** 1) [6; 14; 24; 27; 30; 33]

2) [2; 10; 12; 14; 16; 17; 22; 24; 29; 30; 33]

3) [1; 3; 4; 15]

#### **Варіант № 24**

1. Етика протестантизму та її вплив на розвиток капіталізму (М. Вебер).

2. Етика та етикет.

3. Художня творчість як об’єкт естетичного аналізу.

**Література:** 1) [3; 7]

2) [14; 22; 28; 36]

3) [1; 3; 4; 18]

#### **Варіант № 25**

1. Етика екзистенціалізму.

2. Добро і зло: сутність та проблеми взаємовідношення.

3. Природа творчої особистості.

**Література:** 1) [12; 14; 24; 30; 33]

2) [2; 6; 14; 17; 22; 24; 29; 30; 31; 33]

3) [1; 3; 4; 18]

#### **Варіант № 26**

1. Етичні концепції утилітаризму та прагматизму.

2. Мораль і звичай. Мораль і право.

3. Роль і місце мистецтва в розвитку культури.

**Література:** 1) [6; 21; 24; 30; 33]

2) [12; 22; 24; 30]

3) [1; 3; 4; 18]

#### **Варіант № 27**

1. Етика марксизму.

2. Моральна цінність товариськості та дружби.

3. Функції мистецтва в культурі.

**Література:** 1) [10; 14; 16; 21; 24; 30; 33]

2) [2; 10; 14; 24]

3) [1; 3; 4; 18]

#### **Варіант № 28**

1. Етика “відповідальності”.

2. Моральний ідеал.

3. Специфіка мистецтва як явища духовної культури.

**Література:** 1) [15; 21; 23; 24; 30]

2) [2; 6; 29]

3) [1; 3; 4; 5; 18]

#### **Варіант № 29**

1. Комунікативна (дискурсивна етика).

2. Моральний вимір глобальних проблем сучасності.

3. Етичне та естетичне (добро та краса) як властивості духовності людини.

**Література:** 1) [14; 15; 21; 23; 24; 30]

2) [10; 12; 14; 21; 30; 33]

3) [3; 5]

#### **Варіант № 30**

1. Моральна концепція А. Швейцера.

2. Свобода та відповідальність.

3. Етичне та естетичне виховання.

**Література:** 1) [6; 21; 30; 37]

2) [2; 6; 12; 14; 16; 17; 22; 24; 29; 30]

3) [1; 5; 12; 15; 18]

### **6.3 Список рекомендованої літератури**

#### *Список рекомендованої літератури до питань з етики*

1. Аболина Т. Г. Исторические судьбы нравственности: философский анализ нравственной культуры / Аболина Т. Г. – К. : Либідь, 1992. – 196 с.
2. Блощинська В. А. Етика: практикум : навч. посібник / Блощинська В. А. – К. : Центр навч. літератури, 2005. – 248 с.
3. Вебер М. Протестантська етика і дух капіталізму / Вебер М. – К. : Основи, 1994. – 261 с.
4. Вознюк Н. М. Етико-педагогічні основи формування особистості : навч. посібник / Вознюк Н. М. – К. : Центр навч. літератури, 2005. – 196 с.
5. Гильдебранд Д. Метафизика любви / Гильдебранд Д. – СПб. : “Алетейя” ТО “Ступени”, 1999. – 630 с.
6. Гусейнов А. А. Этика : учебн. пособие / А. А. Гусейнов, Р. Г. Апресян. – М. : Гардарики, 2002. – 472 с.
7. Гусейнов А. Краткая история этики / А. Гусейнов, Г. Иррлитц. – М. : Мысль, 1987. – 589 с.
8. Гусейнов А. Введение в этику / Гусейнов А. – М. : МГУ, 1985. – 208 с.
9. Дробницкий Ю. Г. Понятие морали: историко-критический очерк / Дробницкий Ю. Г. – М. : Наука, 1974. – 368 с.

10. Етика : навч. посібник / [Аболіна Т. Г., Єфименко В. В., Лінчук О. М. та ін.]. – К., 1992 – 328 с.
11. Етика і політика: Проблеми взаємозв'язку / Малахов В. А., Єрмоленко А. М., Кисельова О. О. – К. : Стилос, 2001. – 215 с.
12. Етика : навч. посібник / [Лозовий В. О., Панов М. І., Стасевська О. А. та ін.]. – К. : Юрінком Інтер, 2004. – 223 с.
13. Этика : учебник / под. общ. ред. А. А. Гуссейнова и Е. Л. Дубко. – М. : Гардарики, 1999. – 496 с.
14. Этика : учебн. пособие / [Мишаткина Т. В., Бражникова З. В., Мушинский Н. В. и др.]. – Минск : Новое знание, 2002. – 494 с.
15. Єрмоленко А. М. Комунікативна практична філософія : підручник / Єрмоленко А. М. – К. : Лібра, 1999. – 488 с.
16. Зеленкова И. Л. Этика : учебн. пособие / И. Л. Зеленкова, Е. В. Беляева. – Минск : НТООО “ТетраСименс”, 2001. – 320 с.
17. Золотухина-Аболина Е. В. Современная этика: истоки и проблемы : учебник / Золотухина-Аболина Е. В. – Ростов н/Д : изд. центр “МарТ”, 1998. – 448 с.
18. Зыбковец В. Ф. Происхождение нравственности / Зыбковец В. Ф. – М. : Политиздат, 1974. – 126 с.
19. Иванов В. Г. История этики древнего мира / Иванов В. Г. – Л. : ЛГУ, 1980. – 224 с.
20. Иванов В. Г. История этики средних веков / Иванов В. Г. – Л. : ЛГУ, 1984. – 278 с.
21. Канке В. А. Современная этика : учебник / Канке В. А. – Москва : Изд. “Омега-Л”, 2008. – 400 с.
22. Малахов В. Г. Етика : навч. посібник / Малахов В. Г. – К. : Либідь, 2000. – 304 с.
23. Малахов В. А. Етика спілкування : навч. посібник / Малахов В. А. – К. : Либідь, 2006. – 400 с.
24. Мовчан В. С. Етика: курс лекцій : навч. посібник / Мовчан В. С. – К. : Знання, 2007. – 483 с.
25. Нападиста В. Г. Історія етики в Україні (друга половина ХІХ – початок ХХ ст.) : навч. посібник / Нападиста В. Г. – К. : Либідь, 2004. – 239 с.
26. Некрасов М. И. Этика : учебн. пособие / Некрасов М. И. – Харьков : Одиссей, 2003. – 400 с.
27. Ницше Ф. Сочинения : В 2-х т. Т. 1 / Ницше Ф. – М. : Мысль, 1990. – 830 с.
28. Палеха Ю. І. Етика ділових відносин / Палеха Ю. І. – К. : Кондор, 2008. – 356 с.
29. Попов Л. А. Этика: курс лекций / Попов Л. А. – М. : Центр, 1998. – 160 с.

30. Прибутко П. С. Етика: посібник для підготовки до іспитів / П. С. Прибутко, Л. М. Дубчак. – К. : Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2006. – 180 с.
31. Скрыпник А. Моральное зло в истории этики и культур / Скрыпник А. – М. : Политиздат, 1992. – 349 с.
32. Статінова Н. П. Етика бізнесу : навч. посібник / Н. П. Статінова, С. Г. Радченко. – К. : КНТЕУ, 2001. – 280 с.
33. Тофтул М. Г. Етика : навч. посібник / Тофтул М. Г. – К. : Академия, 2005. – 414 с.
34. Фромм Э. Душа человека / Фромм Э. – М. : Республика, 1991. – 430 с.
35. Чередниченко В. І. Все починається з любові / Чередниченко В. І. – Дніпропетровськ : Промінь, 1989. – 150 с.
36. Чмут Т. К. Етика ділового спілкування : навч. посібник / Т. К. Чмут, Г. Л. Чайка. – К. : Вікар, 2002. – 223 с.
37. Швейцер А. Этика и культура / Швейцер А. – М. : Прогресс, 1973. – 344 с.

***Список рекомендованої літератури до питань з естетики***

1. Боров Ю. Б. Эстетика : учебник / Боров Ю. Б. – М. : Высшая школа, 2002. – 515 с.
2. Бродецький О. Е. Етика й естетика : навч.-метод. посібник / Бродецький О. Е. – Чернівці : Рута, 2005. – 72 с.
3. Дубчак Л. М. Естетика : посібник для підготовки до іспитів / Л. М. Дубчак, П. С. Прибутко. – К. : Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2007. – 124 с.
4. Естетика : підручник / [Левчук Л. Т., Панченко В. І., Оніщенко О. І., Кучерюк Д. Ю.]. – К. : Вища школа, 2006. – 431 с.
5. Эстетика : учебн. пособие / под ред. проф. В. А. Лозового. – Сумы : Изд. “Университетская книга”, 1999. – 302 с.
6. Етика. Естетика : методичні рекомендації для самостійного вивчення курсу / уклад. : Л. І. Мокляк, Н. М. Сухова, В. М. Козаков та ін. – К. : НАУ, 2004. – 52 с.
7. Етика. Естетика. Практикум : навч. посібник / уклад. : [Сухова Н. М., Мокляк Л. І., Козаков В. М. та ін.]. – К. : Книжкове вид-во НАУ, 2005. – 72 с.
8. Ірдиненко К. О. Етика і естетика : курс лекцій / Ірдиненко К. О. – Луганськ : Альма-матер, 2004. – 51 с.
9. Кривцун О. А. Естетика : навч. посібник / Кривцун О. А. – М. : аспект Прес, 1998. – 430 с.
10. Культурологія: українська та зарубіжна культура : навч. посібник / [Закович М., Зязюн І., Семашко О. та ін.]. – К. : Знання, 2004. – 567 с.

11. Левчук Л. Т. Основи естетики : навч. посібник / Л. Т. Левчук, О. І. Оніщенко. – К. : Вища школа, 2006. – 271 с.
12. Лосев А. Ф. Естетика Возрождения / Лосев А. Ф. – М. : Мысль, 1978. – 624 с.
13. Лотман Ю. М. Об искусстве / Лотман Ю. М. – СПб. : “Искусство - СПб”, 1998. – 704 с.
14. Пустовит А. В. Этика и эстетика: Наследие Запада. История красоты и добра : учебн. пособие / Пустовит А. В. – К. : МАУП, 2006. – 680 с.
15. Петрушенко В. Л. Етика та естетика : навч. посібник / [Петрушенко В. Л., Савельєв В. П., Сурмай І. М. та ін.]. – Львів : Новий світ, 2008. – 304 с.
16. Семенюк К. С. Етика і естетика : навч. посібник для дистанційного навчання / Семенюк К. С. – К. : Університет “Україна”, 2007. – 193 с.
17. Семчишин М. Тисяча років української культури: Історичний огляд культурного процесу / Семчишин М. – К. : АТ «Друга рука» : Ростов н/Д : МП “Фенікс”, 1993. – 550 с.
18. Сморгж Л. О. Естетика : навч. посібник / Сморгж Л. О. – К. : Кондор, 2005. – 334 с.
19. Українська художня культура : навч. посібник / за ред. І. Ф. Ляшенка. – К. : Либідь, 1996. – 416 с.

**6. 4 Зразок титульного листа**

Міністерство освіти і науки України  
Вінницький національний технічний університет  
Інститут менеджменту  
Кафедра філософії та гуманітарних наук

Контрольна робота  
З ДИСЦИПЛІНИ  
**“ЕТИКА ТА ЕСТЕТИКА”**

Варіант №

Виконав: \_\_\_\_\_

Перевірив: \_\_\_\_\_

Вінниця 2016

*Інструктивно-методичне видання*

Методичні вказівки  
до вивчення дисципліни  
“Етика та естетика”  
для студентів напрямку 6.030601 –  
“Менеджмент” заочної форми навчання

Редактор О. Кондратьєва  
Укладачі: Микола Дем'янович Прищак  
Наталія Зорянівна Грозна

Оригінал-макет підготовлено М. Прищак

Підписано до друку  
Формат 29,7 × 42 ¼. Папір офсетний.  
Гарнітура Times New Roman.  
Друк різнографічний Ум. друк. арк.  
Наклад прим. Зам. №

Вінницький національний технічний університет,  
методичний відділ ВНТУ.  
21021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95.  
ВНТУ, к. 2201.  
Тел. (0432) 59-87-36.  
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи  
серія ДК № 3516 від 01.07.2009 р.

Віддруковано у Вінницькому національному технічному університеті  
в комп'ютерному інформаційно-видавничому центрі.  
21021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95.  
ВНТУ, ГНК, к. 114.  
Тел. (0432) 59-85-32.  
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи  
серія ДК № 3516 від 01.07.2009 р.